

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

תענית - ג'

1. "בקודש הסך נסך לה", מה נלמד מזה?

שני ניסוכין: יין ומים. ומכך שנכתב בשינוי הסך נסך.

2. מי מהתנאים דלעיל שנה את הברייתא 'ניסוך המים כל שבעה'?

לא ר' עקיבא, שלדעתו מזכירים מהיום השישי. ולא ר' יהודה ב"ב, שלדעתו מזכירים מהיום השני, ואין לתרץ שסבר שבעה ימים המתחילים ביום השני ומנסכים אף בשמ"ע [בדומה לר' יהודה שסבר שניסוך שמונה ימים] שאם ביום א' לא מנסכים כיון שלא רמוז בו מים, אף בשינוי לא ינסכו שאף בו לא רמוז מים.

אלא הברייתא כר' יהושע שמזכירים מהיום השביעי. ומה ששינונו ניסוך המים כל שבעה הוא הלכה למשה מסיני. כמו ששינונו על עשר נטיעות וערבה שהם הלכה למשה מסיני.

3. בברייתא נאמר משום ר' יהושע, שמתחילים להזכיר במוסף שמו"ע, ולכאור' במשנתנו משמע שמשחרית מתחיל להזכיר?

בברייתא מדובר בר' יהושע בן בתירא [ואף הברייתא שנאמרה בשם בן בתירא היא משמו ולא בשם ר"י בן בתירא] ולפני שהסמיכהו קרוהו ע"ש אביו ואחר שהסמיכהו קראו בשמו.

4. טל, רוחות ועבים, לא חייבו להזכיר מפני שאינם נעצרים לעולם. היכן מצינו שאינם נעצרים?

טל - אליהו נשבע לאחאב שלא יהיה טל ומטר. ואחר שבע שנים אמר הקב"ה לאליהו שישוב המטר לרדת. משמע, שהטל לא נעצר. ומה שנשבע על הטל, היינו טל של ברכה שלא ירד, ומה שלא הזכיר הקב"ה את טל דברכה שישוב כיון שאינו ניכר.

רוחות - שאמר הקב"ה לישראל "כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם נאום ה'". ואין לומר שכוונתו שפיזרתיכם בד' רוחות עולם שא"כ צ"ל בארבע. אלא הכוונה כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל, שהעולם מתקיים בשבילם.

לפיכך - אמר משיב הרוח בימות החמה, אין מחזירין. אבל מוריד הגשם מחזירין. ובימות הגשמים - לא אמר רוח אין מחזירין, אבל לא אמר גשם מחזירין. ואפילו אמר מעביר הרוח ומפריח הטל אין מחזירין, שאין בדבריו כלום.

עבים - אע"פ ששינונו ועצר את השמים - מן העבים והרוחות, שהרי ולא יהיה מטר אמור אח"כ. יש לתרץ שהעננים שקודם הגשם אינם נעצרים אלא שאחר הגשם נעצרים. וכן יש לתרץ ברוחות, שהרוח המצויה אינה נעצרת אך החזקה נעצרת והעולם יכול להתקיים בלעדיה. ואפילו לגורן שמועילה להפריד הגרעינים מהמוץ אפשר להפריד ע"י נפה.

5. כיצד אמרו על העבים ורוחות שאחרי המטר שהם שניות למטר בחשיבותם, הרי מצינו בפסוק שנחשב פורענות?

דווקא כשיורד המטר בנחת מועיל הרוח שאחוריו. אבל אם יורד בכח גורם שיעלה אבק והרוח תניפהו לתבואה ותקלקל.

6. אלו דברים שבאים אחר המטר מועילים כמו המטר, ואלו אינם מועילים?

מועילים - רוח, וענן כמו המטר, שמש כמו שני ממטרים.

אינם מועילים - ברק הלילה, ושמש שנראית בין העננים שבמקום אחד ובמקום שני מעונן.

7. אלו מימרות הוסיף רבא בענינים הללו?

השלג - מועיל להרים כחמשה ממטרים, כיון שאינו נמס במהרה. ומוכח מהפסוק לגבי שלג שנאמר שם 5 לשונות גשם.

גשם חזק - מועיל לאילנות. גשם שיוורד בנחת - מועיל לתבואה. עורפילא - גשמים דקים [מלשון 'סותם סדקים'] מועילים אפילו לגרעין החבוי תחת הקרקע.